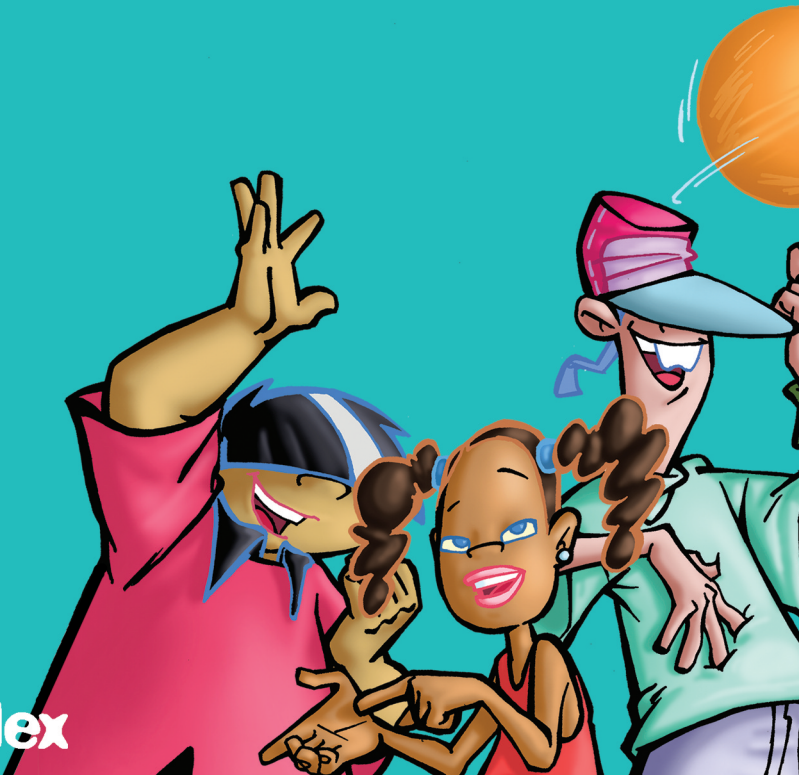

Solas egiteko Inuiñak

GIDA DIDAKTIKOA

AURKIBIDEA

- 21 ipuina: *Nire galtzak* (Erabakiak hartzea)
- 22 ipuina: *Su geldoan* (Erronkei aurre egitea)
- 23 ipuina: *Izarrak* (Jarduera eta atsedena)
- 24 ipuina: *Aulki hutsa* (Autorrespetua)
- 25 ipuina: *Nolabaiteko saskia* (Erronkei aurre egitea)
- 26 ipuina: *Loturak eta edalontziak* (Autorrespetua)
- 27 ipuina: *Ezinezko ezin hobea* (Erabakiak hartzea)
- 28 ipuina: *Hainbat hobe norbaitekin* (Segurtasuna)
- 29 ipuina: *Lehenengoa eta azkena* (Tabakoaren kontsumoa)
- 30 ipuina: *Ez dut ezer egiteko gogorik* (Jarduera eta atsedena)

ERABILTZEKO JARRAIBIDEAK

Animazioak ikusteko, sartu diskoa Telebistarako edo PCrako DVD irakurgailuan. Jolasak, deskargak eta beste eduki batzuk irekitzeko, sartu diskoa PCrako DVD irakurgailu batean eta egin honako bidea: Nire PCa, klikatu ezkerreko botoiarekin DVD Unitatearen ikonoan. Azkenik, klikatu **BESTE EDUKI BATZUK.EXEn**.

© EDEX, 2016. e-mail: edex@edex.es • web: www.edex.es

Egilea: Gladys Herrera Patiño • Ilustrazioak: Carlos Varela

ISBN: 978-84-9726-920-9

DVD honen eduki osoa Jabetza Intelektualeko Legeak eta Zigor Kodeak babestuta dago. Debekatuta dago osorik edo zatika erreproduzitzea, EDEXen idatzizko baimenik gabe.

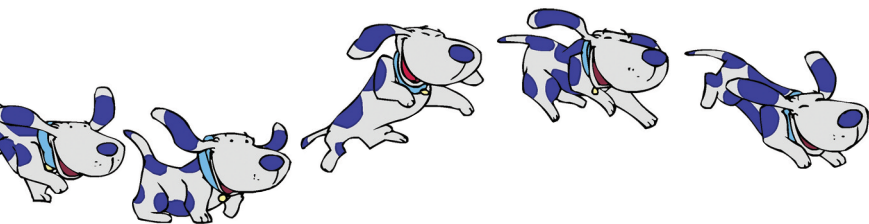
Solas egiteko ipuinak 6 urtetik 11 urtera bitarteko umeekin familietan eta eskoletan erabiltzeko heziketa baliabidea da. Baliabidearen helburua *Ohitura osasungarriak* sustatzea eta *Trebetasunak* garatzea da. Horretarako, marrazki bizidunen istorioez baliatzen da. Hiru minutu eskaseko iraupena duten istorioak dira, eta protagonistak zenbait ume dira. Istorioak hiru tokitan daude kokatuta: familietan, eskolan eta auzoan.

Mario Kaplúnek hauxe esan zuen: “beti da hobe kontatzea azaltzea baino”. Ipuin batekin imajinatu egin dezakegu, harremanetan jar gaitzke, beste pertsona batzuekin hitz egin dezakegu. Hori da, hain zuzen ere, ekimen honekin lortu nahi duguna: neska-mutikoen ahotsak entzunak izan daitezela eta irribarrez irten daitezela beraien ahoetatik.

Zeuk ere izango duzu hitz egiteko aukera, baina ez beraiek beste, izan ere, belarri bi eta aho bakarra daukazu: hitz egiten duzunaren bikoitza entzuteko.

Solas egiteko ipuinak eskolan eta beste heziketa erakunde ez-arauren batean erabiltzen baduzu, Gida honek informazioa emango dizu programa osoa osatzen duten istorioen gaiei eta argumentuei buruz. Era berean, proposamen didaktiko bat ere eskainiko dizu DVD-ROMean jasotako pasarte bakoitzerako (PCrako jolasak ere baditu).

Familiaren esparruan, bereziki, programaren web orriak, www.solas-egitekoipuinak.net, seme-alabekin konpartitzeko jolas aukera berriak eskainiko dizkizu.

Nire galtzak

LABURPENA: *Elenak horren gogoko zituen galtzak erosteko dirua lortu zuen. Lehengusinari berarekin joateko eskatu zion, baina gauzak korapilatu egin ziren. Lehengusinari ez zitzaizkion Elenak gogokoen zituen galtzak gustatzen. Beste modelo ausarti eta modernoagoak probarazi zizkion, baina ez zuen arrakastarik izan. Lehengusinak behin eta berriro esan bazion ere, Elenak berak erabakitakoari eutsi zion. Hasiera batean lehengusina nahigabetu egin zen, baina gero, egoera ulertu zuen.*

SAIOAREN GARAPENA: Entzun arretaz ipuina eta gero solas egin ezazue haren gainean. Galdetu norbaitek dirua aurretzen diharduen eta, hala bada, zertarako erabiliko duen. Piztu taldearen partaidetza ondorengo galdera erabiliz: demagun une honetan... euro dituzula (proposatu kopuru desiragarria,

handia), gaur gastatzeko. Zer erosten xahutuko zenuke?

Berriro ere, aztertu zergatiak, hau baita garrantzitsua halako jardueretan. Hobe duzu ideiarik iradokitzen ez baduzu, ikasleen erantzunetan eragina izateko arriskurik egon ez dadin.

Saioa bukatzeko, beste gauza bat egin dezakezu. Demagun ikasleek gogokoen dutena erostera joateko asmoa dutela. Norekin joango lirateke? Zergatik?

MATERIALAK: Ez da ezer behar.

Su geldoan

LABURPENA: *Inurri arin bat ez da inoiz jaguar motelena baino bizkorragoa izango. Baina ez da gauza bera motela izatea edo leloa izatea, ezta bizkorra izatea edo argia izatea ere. Nork bere abiadura dauka. Gizakien ulermenari antzeko zerbait gertatzen zaio. Batzuek lehenengo azalpenarekin nahikoa dute; beste batzuek, ordea, galdera asko egin behar izaten dute zerbait ulertzeko. Baina galdera gehiago egiteak ez du leloagoak garela esan nahi, Mikelek ipuin honetan kontatzen duen bezala.*

SAIOAREN GARAPENA: Ipuina entzun ondoren joka ezazu “ez zaitetz galdetzeko gogoarekin gera” jokoan. Gauzak hobeto ulertu nahi direnean galdetzea merezi duela argi eta garbi gelditu behar du.

Ikasle bakoitzak noizbait norbaiti egin nahi izan dion baina egitera ausartu ez den galderan pentsatu beharko du. Paper batean idatziko du letra argiz, eta ondoren, tolestu egingo du. Paperak bildu eta saritzazu poltsa ilun batean. Ondoren, eskaini poltsa taldeari. Eskaiezazioz ikasle bati galdera bat ateratzeko eta irakurtzeko. Ondoren, nahi duenak eta erantzuna dakienak erantzun dezala. Errespetuzko, elkartasunezko eta konfiantzazko giroa sortu behar da.

Adi! Inork ez du zertan jakin nork zer idatzi duen. Funtsezkoa da.

MATERIALAK: Papera eta lapitz bana, eta poltsa ilun bat.

Izarrak

LABURPENA: *Badaude telebistan ikusten ditugun izarrak, baina zeruan ikusten direnak bezain distiratsuak ez direnak, norberak barrutik darmatzanak bezain ikusgarriak ez direnak. "Izar-materia gara", esan dute zientzialari ospetsuek. Berezko argiaz dirdira egiteko, gogoia piztea eta emanaldia hastea besterik ez da egin behar. Horrela egin zuten Bizitzaren Abenturaren protagonistek. Gogaitasuna gainetik kentzeaz gain, dibertsioa irudimen kontua dela konturatu ziren.*

SAIOAREN GARAPENA: Ipuina entzun baino lehen, joan zaitezte jolastokira baloirik gabe eta alde zurretik pentsatutako planik gabe. Konta iezaiezu jolasteko tartetxo bat dutela. Oraingo honetan, ordea, zuk ez duzu ezer prestatu; oraingo honetan, haiei dagokie jostatzeke jardueraren bat antolatzea. Jarri behar duzun baldintza bakarra antolatuko duten plana taldean egitea da. Esaiezu jarduera hori antolatu eta egiteko 25 minutu izango dituztela. Baldintza bakarra dago: ezin da inor taldetik aldendu.

Jolastokira edo jarduera egiteko aukeratu duzuen tokira heltzen direnetik denbora bukatu dela esaten diezuen arte, ezkutatuta daramazun bideokamera piztuko duzu, dena grabatzeko. (Bideokamerarik ez baduzu, erregistratu deigarri gertatzen zaizkizun portaerak zure buruan eta koadernoan, bukaeran haiei buruz mintzatzeko). Hori egin ondoren, entzun arretaz ipuina. Zer egiten duzue deus ere egin behar ez duzuenean?

Sortu solasaldia galdera horren bidez. Aztertu zergatiak, ez ahaztu. Gero, esaiezu kontu dezatela zein diren egun arrunt bateko unerik gogaikarrienak eta zergatik diren horren aspergarriak.

Saioa bukatzeko, ikusi ezkutuko kameran grabatutako irudiak eta eskaiezu iritzia: Egia al da dibertsioa irudimen kontua dela? Zer deritzone?

MATERIALAK: Bideokamera ezkutua (aukerakoa).

Aulki hutsa

LABURPENA: *Sudur puntatik haratago mundua dago. Munduan gauza asko gertatzen dira, baina ez gara beti konturatzen. Nereari apendizitis batek ikusarazi zion garrantzitsua zela pertsona askorentzat.*

SAIOAREN GARAPENA: Ipuina entzun ondoren, esaeizu ikasleei hiru laguneko taldetan antolatzeko. Pertsona bakoitzak, apendizitisa izanez gero, ospitalean bisita egingo lioketen pertsonen izenak idatziko ditu paper batean. Taldeko hiru lagunek hitz-zerrenda prest dute-nean, idatzitakoa elkarri erakutsiko diote, bisitaren zergatiak eta bisitak nolakoak izango liratekeen kontatzeko.

Taldeak ausaz osatzea gomendatzen dugu.

Galdetu taldean gaixorik edo ospitalean izan den lagunik ote dagoen. Eskaeizu nola sentitu ziren kontatzeko, eta zein izan ziren hobeto sentitzen lagundu zieten gauzak.

MATERIALAK Lapitza eta papera.

Nolabaiteko saskia

LABURPENA: *Partidua arras hunkigarria da. Danik eskuetan du garaipena. Zaleak urduri samar daude. Danik lehenengo jaurtiketa saskiratzen du, baina bigarrean huts egiten du. Horrelakoa da bizitza: gauza batzuk lortzen dira, beste batzuk, ez. Lorpena ez ezik, ahalegina ere baloratzen ikastea da gauzarik garrantzitsuena.*

SAIOAREN GARAPENA: Oraingo honetan, gurasoekin ere elkartuko gara. Bilatu guztiontzako ordurik egokiena. Saio honetan neska-mutilek sortuko dute solasaldia. Gurasoak beren oroitzapen eta pasadizoez mintza daitezten lortu beharko dute, elkarrekin une atseginak igarotzearen.

“Nahietan” jokatu dute. Lehenengo, antolatu ikasgela bi biribil zentrokidetan. Barrualdean gurasoak jarriko dira eta kanpoaldean, seme-alabak. Taldeak saioaren moderatzailea aukeratuko du. Garrantzitsua da guztiek, bularrean itsatsita, izenak letra handiz idatzita izatea, elkarri deitzeko. Daniren ipuina entzun ondoren, moderatzaileak solasaldia sortuko du: Nola sentituko zinatekete Dani izango bazinate? Inoiz gertatu al zaizue alferrik ahalegintzea? Oso interesgarria izango litzateke pasadizoak xehetasun guztiekin kontatzea. Bien bitartean, gainerako neska-mutilen zeregina gurasoek esaten edo egiten dutena idaztea izango da. Hemen, moderatzaileak dauka aginte osoa. Nola gertatu zen, zergatik gertatu zen eta zer esan zieten, zer pentsatu zuten, nola sentitu ziren... Horri guztiari adi badago, jarduera bizkortuko da.

Saioak laburra eta entretenigarria izan behar du. Bukatzeko, moderatzaileak orri batean haurtzaroan egin ez zuten eta gaur egiteko irrikan daudena idazteko esango die nagusi guztiei. Ondoren, bakoitzak idatzi duena gainerakoei adieraziko die eta zergatiak azalduko dizkie.

MATERIALAK: Ez da ezer behar.

Loturak eta edalontziak

LABURPENA: Eguneroko bizitzan badira erraz apurtzen diren gauzak, batez ere, beirazkoak, toskazkoak edo porzelanazkoak. Gauzak apurtzen direnean, sendotu edo ahuldu egiten den zerbait agertzen da aldi berean: konfiantza. Batzuetan, edalontzi batek loturak sorrazten ditu, Elenak kontatzen duen bezala.

SAIOAREN GARAPENA: Entzun arretaz ipuina eta ondoren, sortu elkarrizketa rol aldaketa ekar lezaketen ondorengo egoerak erabiliz:

Gertatu al zaizu inoiz Elenari edalontziekin gertatu zaiona?

Elenaren ama aita izan balitz, zer gertatuko zatekeen?

Elenaren ama zure ama izan balitz, zer gertatuko zatekeen?

Zu Elenaren aita edo ama izan bazina, zer egingo zenukeen?

Antzekorik gertatuz gero, zer gustatuko litzaizuke aitak edo amak egi-tea?

MATERIALAK: Ez da ezer behar.

Ezinezko ezin hobea

LABURPENA: Bizitzan lehen aldiz, Josuri burua hutsik gelditu zaio azterketa batean. Orria zuri dauka eta arras kezkatuta dago. Berak, beti gelako onena izan denak, ez die gurasoei eta irakasleei huts egin nahi. Nota txarrik ez ateratzeko, Elenaren azterketa kopiatzen du. Hala eta guztiz ere, Elena ez dator bat bere erabakiarekin, eta Josuk ondorioei aurre egin beharko die. Ezin hobea izatea ezinezkoa da, zorionez.

SAIOAREN GARAPENA: Ipuina entzun baino lehen, aztertu ikasle-en gaitasunak. Gogora ezazu gizakiok ez garela dena egiteko trebe, baina guztiok garela zerbait egiteko gai. Ondorengo jarduerak elkarren segidakoak izango dira, behaketa-lasterketa bat baillitza. Lehia-giroa lortzen baduzu, jarduera erakargarriagoa gertatuko zaie ikasleei.

Jarri musika klasikoa. Guztiek dantzatu beharko dute musika klasikoaren erritmoan. Helburua balleterako duten trebetasuna neurtzea da. Ondoren, esaeizu esertzeko eta hautatu duzun hizkuntzan idatzita dagoen txartelak esaten duena itzultzen saiatzeko. Gero, emaeizu paper bat hegazkin aerodinamiko bat egiteko. Ondoren, idatzi arbelean zenbaki bat eta esaeizu kalkula dezatela zenbaki horren erro karratua. Zorionak eman taldeari jarreragatik eta galdetu nola sentitu diren ariketak egin dituzten bitartean.

Gero, entzun ezazue arreta handiz “Ezinezko ezin hobea” izeneko ipuina. Esaeizu hari buruzko iritziak emateko: Zer deritzote Josuren jokabideari? Zer deritzote Elenaren jokabideari?

Bukatzeko, esaeizu orri batean idazteko zertan diren trebe eta zertan diren trakets, eta emaeizu denbora idatzitakoa elkarri azaltzeko.

MATERIALAK: Musika klasikoa balleta dantzatzeko; errusieraz, txineraz edota edozein hizkuntzatan idatzitako paragrafo bat, txartel batean idatziko dena; tolesteko orriak; idazteko orriak.

Hainbat hobe norbaitekin

LABURPENA: *Ama lanean dagoen bitartean bakarrik eta giltzapetuta dagoen umea da Jose. Berriak dira auzoan, eta amak uste du horrela seguruago egongo dela. Zorionez, leihotik, Nerea ikusiko du pasatzen, eta bere burua aurkeztuko dio. Ordutik aurrera, bere bizitza seguruagoa da.*

SAIOAREN GARAPENA: Ipuina entzun ondoren, eman iezazkiezu neska-mutilei lapitzak eta papera. “STOP” jokoan jokatuko dute. Zuk galdera bat egiten diezu, erantzuteko 5 segundo eman, eta ondoren, “STOP” oihukatzen duzu. Orduan, denek lapitza utzi beharko dute eta erantzun dutena irakurri.

Honatz galderak:

1. Idatz ezazue Jose bezala bakarrik bazeundete eta laguntzarik behar izango bazenute zein auzokori deituko zenioketen.
2. Auzoko hori aurkituko ez bazenute, idatz ezazue beste auzoko baten izena eta telefonoa.
3. Ba al dakizue zuen aldameneko, gaineko edo beheko auzokoen izenik?
4. Idatz ezazue sekula ere deituko ez zenioketen auzokoaren izena.

Auzoko zenbat lagunekin hitz egiten duzue? Zergatik?

Zer deritzozue auzoan lagunak edo ezagunak izateari?

Garrantzitsua da galderen artean tartea uztea, erantzunen zergatiak elkarri azal diezazkioten. Baina, kontuz! Ez dadila jokoa hoztu. Hasieratik erakargarria izateko, has zaitez gaiarekin zerikusirik ez duten galderekin. Esaterako: zein da Madagaskarreko hiriburua? Edo beste hau: zein koloretakoa zen Santiagoren zaldi zuria? Galdera hoberik bururatuko zaizula sinetsita gaude.

MATERIALAK Lapitza eta papera.

Lehenengoa eta azkena

LABURPENA: Mikelen etxean ez dago inor. Bakarrik dagoenez, Daniri deitzen dio. Mikel eta Dani bainugelan sartzen dira eta Mikelek erretzeari ekiten dio. Mikelek horrenbeste ez-tul egiten duenez gero, bere bizitza osoan ez duela zigarrorik piztuko dio. Danik, berriz, bere teoria sendotzen du: ez zuen zigarrorik probatu behar erretzea gustuko ez zuela izango jakiteko. Probatu edo ez, hortxe dago koska.

SAIOAREN GARAPENA: Ipuina entzun baino lehen, prestatu dena bakarka jokatzeko. Eraman ikasgelara karta-sorta eta jarri ikasle bakoitzaren mahaiaren gainean karta bat estalita. Karta guztiak banatu dituzunean, esaeizu kartak erakusteko. Batekoak dituzten horiek talde bat osatuko dute, eta 2 minutu izango dituzte ondorengo galderari erantzuteko (gainerako ikasleek ez dute jakin behar zein den):

Zer egingo zenukete bihar gurasoek edo senideek etxean egun oso batez, gaua barne, bakarrik utziko bazintzute? Orduz ordu zehaztu: hamarretan hauxe egingo nuke, hamaiketan hauxe egingo nuke... Zer prestatuko zenukete egun horretarako?

Pentsatutakoa gainerako ikaskideei jakinaraziko diete. Guztiak entzun ondoren, galdetu: Zuetariko nori gustatuko litzaieke egun horretan etxe horretara joatea? Zergatik? Nori ez litzaieke gustatuko hara joatea? Zergatik? Norbaitek zerbait gehitu nahi al du egun hori diberti-garriago izan dadin? Sortu elkarrizketa. Entzun arretaz ikasleek esaten dutena eta saia zaitetz iruzkinak egiten. Kontuz! Ez ezazu harridurarik agertu ikasleek proposatzen dutena zentzugabea iruditzen bazaizu.

Bukatzeko, entzun arretaz Mikelen eta Daniren ipuina. Ondoren, galdetu haiek antzekorik egin duten, edo egitea gustatuko litzaiekeen, eta hala bada, zergatik. Solas egin ikasleek protagonisten jokabideaz pentsatzen dutenari buruz.

MATERIALAK: Kartak.

Ez dut ezer egiteko gogorik

LABURPENA: *Atsedetik onena eta osasungarriena ez da deus ere ez egitea, zerbait egitea baizik. Elenak aste nekagarria izan du eta asteburuan atsedean hartzeko, ezer ez egitea erabaki du. Lagunek eta gurasoek egindako gonbidapenak atzera botatzen ditu eta egun osoa ematen du lo egiten eta telebista ikusten. Ez du ezer egiteko gogorik. Arratsaldea bukatzean, lehen baino askoz ere nekatuago dagoela sentitzen du.*

SAIOAREN GARAPENA: Ipuina entzun baino lehen, “estatua” jokoa jokatuko dugu.

Esaeizu zutik jartzeko eta gelatik ibiltzen hasteko. Zuk “estatua” esaten duzunean, ikasleek geldirik, izoztuta geratu beharko dute, ezer egin gabe. Horrela utziko dituzu ahalik eta denbora gehien. Helburua leher eginda bukatzea da. Estatuak desizoztu eta berriro izozteari ekin. Behin eta berriz. Helburua ahalik eta denbora gehien geldirik egotea da.

Galdetu ikasleei: zer sentitzen dugu deus ere egiten ez dugunean?

Zorionak eman iezazkiezu eta ondoren, guztiak eserita, Elenaren ipuina entzungo duzue. Ipuina bukatu ondoren, sortu elkarrizketa:

Zer deritzozue Elenaren jokabideari?

Galdetu Elena bezain nekatuta daudenean zer egiten duten atsedean hartzeko. Erantzunez jardutean, ez ahaztu estatuaren jokoa aipatzea noizean behin.

MATERIALAK:

Ez da ezer behar.

Abestia

Gure mixina

*Baga-biga, hiru eta lau
katua ari da miau eta miau
esnea utziko du baina
ez du egingo barau.*

*Bostarekin sei eta zazpi
ez dabil gure katua gaizki.
Aurrena begia ireki
eta dena irentsi.*

*Zazpigarrenarekin zortzi
ez dio sobera iritzi.
Gerokoak geroko utzi
eta ezpainak igurtzi.*

*Zortzi eta bat bederatzi
ikastolara zaigu iritsi.
Tripak eragin die gora
eta ezin du ikasi.*

*Osasunkume, gure mixina
entzun ezazue ipuina.*

*Osasunkume, gure mixina
eta talo burdina.*

*Bederatzi ta gero hamar
gure katua marmar-marmar.
Buru-hanka eta hatzamar
guztiak ditu baldar.*

*Hamarrekin ezin hamaika
komunera doa korrika.
Jolas-garaia dator baina
katuak plasta kaka.*

*Dozenak behar ditu hamabi
haizean dantzan bi zapi.
Katu berak egin dio xapi
bere osasunari.*

*Osasunkume, gure mixina
Hau zen gure ipuina.
Osasunkume, gure mixina
eta talo burdina.*

Solas egiteko ipuinak

Taulak adierazten du 30 pasarteak (osasunaren 12 topikoekin erlazionatuta daude) nola dauden antolatuta bildumako hiru DVDetan.

	TOPIKOAK	1	2	3
BIZITZARAKO GAITASUNAK	AUTORRESPETUA	10		24/26
	ERRONKEI AURRE EGITEA	3	11	22/25
	TENTSIOA KUDEATZEA	8		
	HARREMANETAN JARTZEA	1	12	
	ERABAKIAK HARTZEA		14/15	21/27
OHITURA OSASUNGARRIAK	BOTIKEN ERABILERA	9		
	ALKOHOLAREN KONTSUMOA		18	
	TABAKOAREN KONTSUMOA	6	17	29
	JARDUERA ETA ATSEDENA	5	13/19	23/30
	ELIKADURA	7	20	
	SEGURTASUNA	4	16	28
	HIGIENEA	2		

Solas egiteko ipuinak baliabidearen helburua da
6 urtetik 11 urtera bitarteko umeen artean
Ohitura osasungarriak sustatzea eta
Trebetasunak garatzea, solasaldia eragiten duten
istorio laburretan oinarrituta.

Esku artean daukazun gida didaktikoaren helburua neska-mutikoen taldeen hezitzaileen lana erraztea da, bai eskola eremuan zein eskola eremutik kanpo, eta, horretarako, jarduera bat proposatzen du ipuin bakoitzari lotuta.

www.solasegitekoipuinak.net